

**FITXA IDENTIFICATIVA****DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 44623
Nom: Aspectes psicosocials en l'atenció del procés oncològic
Cicle: Màster Universitari Oficial
Crèdits ECTS: 4,5
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

| Titulació | Centre | Curs | Període |
|---|-----------------------------------|------|---------------------|
| 2219 - Màster Universitari en Infermeria Oncològica | Facultat d'Infermeria i Podologia | 1 | Primer quadrimestre |

MATÈRIES

| Titulació | Matèria | Caràcter |
|---|---|-------------|
| 2219 - Màster Universitari en Infermeria Oncològica | Aspectes psicosocials en l'atenció del procés oncològic | OBLIGATÒRIA |

COORDINACIÓ

LLINARES INSA LUCIA INMACULADA

BENEDITO MONLEON MARIA DESAMPARADOS

RESUM

El càncer és la segona causa de mort a Europa. Constitueix un dels majors problemes de salut pública de la societat actual per la seua elevada mortalitat i morbiditat. Aquest mòdul explora l'impacte que té el diagnòstic de càncer i el seu tractament en el pacient, la seua família i el personal d'infermeria que l'atén.

Se sap que un diagnòstic de càncer pot causar alts nivells de morbiditat psicològica i física, morbiditat que influeix en la qualitat de vida. La incertesa sobre la supervivència en un càncer, així com els temes als quals s'enfronta la persona supervivent (com el control d'una malaltia crònica i els efectes secundaris de llarga duració), pot ser molt debilitant per a la persona afectada i influir en la seua qualitat de vida i en la de les seues famílies.

El personal encarregat de la cura dels malalts oncològics també es veu afectat en el seu rendiment professional per les característiques dels pacients amb els quals treballa; per això és imprescindible dotar-los d'instruments adequats perquè les interaccions que establisquen tant amb els pacients com amb les seues famílies resulten funcionals i amb els mínims costos personals possibles.



L'objectiu general d'aquesta matèria és proporcionar a l'estudiantat els coneixements relatius a les repercussions psicosocials que el càncer té per als pacients, per a les seues famílies i per als professionals d'infermeria que els atenen.

Per a això, es dotarà l'estudiantat d'instruments per a avaluar l'impacte de viure amb càncer en l'estat de salut/malaltia de la persona afectada i la seua família, i se li proporcionarà instruments per a millorar la seua capacitat d'interacció i d'afrontament de problemes interpersonals tant amb els pacients com amb les seues famílies.

CONEXIMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No s'han especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

2219 - Màster Universitari en Infermeria Oncològica

Aconseguir participar activament en la informació al pacient i la seua família sobre les exploracions i tractaments, els seus drets com a pacient i tot allò que s'ha relacionat amb els processos oncològics.

Adquirir i comprendre els coneixements i ser capaços d'aplicar-los per a assessorar en matèria de delictes contra la Hisenda Pública i la Seguretat social, així com de desenrotllar l'acusació, defensa o enjudiciament dels mateixos.

Conèixer i diferenciar les particularitats de l'atenció i l'atenció de les persones amb patologia oncològica.

Conèixer i distingir la importància dels aspectes ideològics i de gènere en el maneig integral i multidisciplinari del fenomen oncològic.

Dissenyar i planificar accions educatives per a facilitar i recolzar la salut de grups i individus. Fomentar en contextos acadèmics i professionals, l'avanç tecnològic, social o cultural dins d'una societat basada en el coneixement i en el respecte a a) Els drets fonamentals i d'igualtat d'oportunitats entre hòmens i dones i la utilització d'un llenguatge no sexista, b) Els principis d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat i c) Els valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics.

Elaborar y manejar los escritos, informes y procedimientos de actuación más idóneos para los problemas suscitados frente a la patología oncológica. Adquirir las habilidades personales que faciliten la inserción y el desarrollo profesional en el ámbito de la enfermería oncológica.

Integrar els principis de seguretat del pacient en totes les activitats relacionades amb l'atenció d'infermeria



oncològica.

Integrar en la presa de decisions de l'equip multidisciplinari que atén persones amb patologia oncològica i a les seues famílies, el coneixement de les normes legals vigents, les característiques ètiques i la perspectiva de gènere i el principi d'igualtat entre hòmens i dones.

Investigar i treballar de manera holística, garantint els drets i respectant les creences i voluntat de les persones davant d'un procés de càncer.

Participar activament amb l'equip multidisciplinari, aportant la seua visió d'expert en l'àrea de cures durant l'atenció al pacient en el procés oncològic.

Participar en debates y discusiones, y ser capaces de resumirlos y extraer de ellos las conclusiones más relevantes y aceptadas por la mayoría.

Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Projectar sobre problemes concrets els seus coneixements i saber resumir i extractar els arguments i les conclusions més rellevants per a la seua resolució.

Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autòdirigida o autònoma.

Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Saber treballar en equips multidisciplinaris reproduint contextos reals i aportant i coordinant els propis coneixements amb els d'altres branques i intervinents.

Ser capaç d'establir un pla d'actuació tendent a satisfer les necessitats detectades en el pacient/família afectats per una patologia oncològica i canalitzar-les cap a l'atenció multidisciplinària quan es considere necessari.

Ser capaç d'identificar les necessitats, diagnòstics i situacions de risc en cada una de les etapes de la malaltia oncològica.

Utilitzar les diferents tècniques d'exposició-oral, escrita, presentacions, panells, etc-per comunicar els seus coneixements, propostes i posicions.

Valorar las necesidades del binomio paciente/familia y prestar cuidados de enfermería en los aspectos psíquicos, sociales y espirituales del paciente y familia, proporcionando seguridad y fomentando la autoestima, prestando especial atención en mejorar el



nivel de comunicació entre el personal de enfermeria y el paciente/familia con una patologia oncológica.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La infermeria i les representacions socials del càncer i del malalt oncològic

1.1. Imatge social del malalt oncològic

1.1.1. Clarificació conceptual

1.1.2. Abordatge des de la investigació

1.2. Repercussions de la malaltia oncològica en els pacients i familiars: autoestima, comunicació i estils d'afrontament

1.2.1. Clarificació conceptual

1.2.2. Abordatge des de la investigació

2. El personal d'infermeria i la intervenció en crisi

2.1. El càncer com a crisi situacional

2.2. Intervenció infermera en la crisi situacional

2.3. Entrenament en habilitats socials i assertivitat per al personal d'infermeria

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

| Activitat | Hores |
|--------------------|--------------|
| Tutories | 4,00 |
| Teoria | 26,00 |
| Seminari | 15,00 |
| Total hores | 45,00 |

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

| Activitat | Hores |
|--|--------------|
| Assistència a altres activitats | 0,00 |
| Elaboració de treballs individuals o en grup | 0,00 |
| Estudi i treball autònom | 67,50 |
| Preparació de classes | 0,00 |
| Preparació d'activitats d'avaluació | 0,00 |
| Resolució de casos pràctics | 0,00 |
| Total hores | 67,50 |



METODOLOGIA DOCENT

Per al desenvolupament de l'assignatura es proposa la següent metodologia d'ensenyament-aprenentatge:

La metodologia d'aquesta assignatura variarà en funció del contingut de cadascun dels nuclis temàtics que la componen. D'aquesta manera, s'inclouran classes expositives teòriques, casos pràctics, rol playing, treball cooperatiu tutoritzat, suport audiovisual i tutories, en funció dels objectius docents que es persegueixen en cada moment.

Classes expositives teòriques i seminaris

Tenen com a objectiu ajudar a aconseguir competències de caràcter cognitiu, així com la identificació de conceptes i processos clau mitjançant sessions participatives i demostratives, orientades al debat i a l'aclariment dels conceptes bàsics continguts en l'assignatura.

D'aquesta manera, el concepte de classes teòriques i seminaris es combina al llarg de tota l'assignatura. Amb aquest objectiu, s'utilitzaran diferents tècniques de grup com el brainstorming (pluja d'idees), el rol playing, la discussió i el debat, accentuant els pros i contres sobre el tema proposat, així com es formularan preguntes per a provocar el record i/o facilitar la comprensió.

Treball cooperatiu tutoritzat

L'aprenentatge basat en problemes (ABP) és un mètode d'ensenyament-aprenentatge el punt de partida del qual és un problema o cas plantejat pel professorat i que l'estudiant ha de resoldre per a desenvolupar les competències proposades.

Tutories

Tenen com a finalitat oferir atenció individual o en xicotets grups com a instrument impulsor de l'aprenentatge i assessorament de tot allò que estiga implícit o tinga relació amb els continguts proposats. Per tal de garantir una millor atenció, és important sol·licitar prèviament la tutoria.

Treball de l'estudiantat

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura constarà de dues parts: una avaluació de procés (40% de la nota final) i una avaluació de contingut (60% de la nota final).

L'avaluació de contingut constarà de diverses parts, i almenys una d'elles serà avaluada mitjançant una



prova de resposta múltiple o de desenvolupament (podent tindre aquesta el format de treball amb la corresponent exposició), segons el criteri del/de la docent.

Per a superar l'assignatura, serà necessari obtindre almenys un 5 en la suma de les dues parts, sense que existisca un requisit de nota mínima en cap d'elles.

En la segona convocatòria, l'avaluació de procés no serà recuperable, mantenint-se la mateixa nota que es va obtindre en la primera convocatòria.

L'avaluació de contingut serà recuperable mitjançant un únic treball final, les característiques del qual seran degudament explicades pel/la docent i el valor del qual serà el 80% de la nota final (màxim 8 punts)

BIBLIOGRAFIA

- CABALLO, V. E. (1995). Manual de evaluación y entrenamiento de las habilidades sociales. Madrid, Siglo Veintiuno.
- RUBIN, B. Y BLOCH E. L. (2001) Intervención en crisis y respuesta al trauma. Teoría y práctica. Bilbao: Desclee de Brouwer
- PARRAGA SANCHEZ, J.M. (2020).Ciencias Psicosociales para Profesionales Sanitarios de hoy y de mañana: Manual de Habilidades Sociales para unos cuidados más humanos. Independently published.
- CRUZADP, J.A. (2014) Manual de Psicooncología. Tratamientos psicológicos en pacientes con cáncer. Madrid. Piramide.